№ 265
კვირა, 21 დეკემბერი, 1897 წ.

1877—1897

ᲘᲕᲘᲠᲘᲐ

№ 265
კვირა, 21 დეკემბერი, 1897 წ.

რედაქცია:
ნიკოლოოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲒᲠᲔᲑᲚᲐᲓ
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიმართონ რედაქციის და წერა-კითხვა. გამავრც. ხაზოვადოების კანცელარიას
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზედ 16 კაპ., მეოთხეზედ—8 კაპ.

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲦᲘᲠᲘᲜᲘ:

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური.

„ᲘᲕᲘᲠᲘᲘᲡ“ ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘᲡ № 227

„ᲘᲕᲘᲠᲘᲘᲡ“ ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘᲡ № 227

ამ ნომერთან ჩვენს ხელის მომწერთა, „ცნობის ფურცლის“ რედაქციის თხოვნით, ურიგდებათ ამ გაზეთის განცხადება.

ᲒᲠᲘᲒᲝᲚ ᲜᲘᲙᲝᲚᲝᲖᲘᲡ ᲫᲛ ᲞᲐᲞᲘᲢᲐᲨᲕᲘᲚᲘ აცნობებს ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ ხვალ, ორშაბათს, 22 დეკემბერს, მისის საყვარელ მეუღლის

ᲡᲐᲚᲝᲛᲔ ᲒᲘᲝᲠᲒᲘᲡ ᲐᲡᲣᲚᲘᲡ ᲞᲐᲞᲘᲢᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ

გარდაცვალებიდგან წლის თავის შესრულების დღეს, პანაშვიდი და წირვა იქნება გარდახდილი ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში, შუადღის 12 საათზედ. (1—219—1)

ᲙᲘᲠᲐᲡ, 21 ᲓᲔᲙᲔᲛᲑᲔᲠᲘ

გამართულ იქნება ტფილისის სობრანიეში „წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოების“ სასარგებლოდ

ᲙᲝᲜᲪᲔᲠᲗᲘ,

რომელშიაც მონაწილეობას მიიღებენ: ქ ნი სარაჯიშვილისა და ბ-ნნი აკაკი, ველიჩკო, გრ. ალბმიძე, კნინა, კარგარეთელი, სარაჯიშვილი და ყარაშვილი.

ალ. კუსაძესა და ილ. მშვდდლიშვილის ქორეოგრაფ სიარო ხორო ამოგრეს რამდენიმე ხმებს.

კონცერტის შემდეგ იქნება

ᲪᲔᲙᲕᲐ Დ ᲙᲝᲢᲘᲚᲘᲝᲜᲘ.

დასაწყისი 8½ საათზედ

ბილეთები წინდაწინ ისყიდება „წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოების“ კანცელარიაში, ხოლო კონცერტის დღეს თვით „სობრანიეში“ შვეიცართან. (5—უ.—5)

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲗᲔᲐᲢᲠᲘ

კვირას, 21 დეკემბერს,
ქართულის დრამატიულის დასისაგან Თ. Ხ. ᲛᲔᲡᲮᲘᲡ მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება

პირველად ამ სეზონში

ᲓᲐ-ᲥᲛᲐ

ისტორიული დრამა 5 მოქ., ვ. გუნიასი

მარინეს როლს ასარულებს . . . . . ქ. ს. მესხი
ოტია ჯოლიას პირველად . . . . . ბ. მესხი
ადამას . . . . . ბ. გამყრელიძე

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნი ეფ. მესხისა, ნერკეზოშვილისა, ბ-ნნი მესხი, გედევანოვი, გამყრელიძე, სვიმონიძე, შათირიშვილი, კანდელაკი, ადამიძე, კარბელი, საფაროვი, თამბაზოშვილი და სხვ.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია
დასაწყისი 8 სასთზედ

რეჟისორი კ. მესხი

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘ, 20 დეკემბერი

ჯერ კიდევ ᲞᲣᲨᲙᲘᲜᲘᲡ*) სთქვა, რომ ქვეყანაზე გაბატონებას, ქვეყნის დაჩემებას მარტო ოქრო და ხმალი ეცილებიან ერთმანეთისაო. პუშკინმა ეს ამ სამოცის წლის წინად სთქვა, თუ უფრო ადრეც, და მას ამედ ბევრმა წყალმა ჩაიარა და ბევრ რიგად იცვალა ცხოვრება ადამიანისა. მაშინ იქნება ხმლის ქადილს ღონეც შესწევდა და ფულს უშინრად პირში ედგა. ეხლა-კი ხმალს მუცელში ენ-

*) „Все мое, сказало злато,
Все мое, сказалъ булатъ.
Все куплю, сказало злато,
Все возьму. сказалъ булатъ“.
ᲞᲣᲨᲙᲘᲜᲘ

ᲩᲐᲕᲐᲠᲔᲓᲐ: ხმალმაც, როგორც ყოველმავე სხვამ, თოკი ყელზე შეიბა და ფულს დაუკარა თავი, ვითარცა უძლეველს ბატონს ყურა-მოკრილი ძლეულმა ყმამ. ქადილი ოქრო-ვერცხლისა, რომ ყველაფერი ჩემიაო, ყველაფერს ვიყიდიო, გამართლდა ქვეყნის საუბედუროდ. ეხლა რაც არის—ფულია და სხვა არაფერი. უფუულო ერი ერთა შორის და უფუულო კაცი ცალკე ადამიანთა შორის ყმაა ფულიანისა.

ბევრიც რომ თავი მოვიწონოთ და ყელი მოვიღეროთ, აქაოდა-და მე ბრწყინვალე თავადი ვარ, კეთილშობილი აზნაური, მიწის მფლობელი, თუ მიწის-მოქმედი, ტყეული და საკილო დოინჯის შემოყრა იქნება. ყოველმა ამისთანამ ეხლანდელ დროში თავისი მშვილდი ძირს უნდა დასდოს გაბატონებულ ფულის წინაშე. რაც გინდ ქუდი კახურად ჩავიკეცოთ, ყურამაჯები ვეკაკულად მხრებზე გადვიყაროთ და, ისპანიის გაკუტრებულ კუდა-აზნაურსავით, ულვაშები გავიწკიპოთ, ტანგა-მოკიდებული ხმალი ჩამოვიკაკუროთ და დოინჯის შემოყრით ვიძახოთ: ჰოი, ხმალო ჰაპიჩემისაო, ფულის ბძანებას და ბატონობას მაინც ვერსად გავექცევით, ვერსად ვერ დავემალებით: საცა იქნება და რაცა იქნება, მოგვასწრაბს და ქეჩოში წაგვავლებს ხელს, ან მეყმე და ან შიმშილით სული ამოართვიო, გვეტყვის.

მართალია, აქ ფული მეტის-მეტად სულ გრძელად გვექცევა, რადგან ორში ერთის არჩევანს ჩვენს ნება. ყოფლობაზე აგდებს. მაგრამ ბევრი სახარბიელო არც ყმობა და არც სულის ამორთმევა, თორემ ფული არც ისე გაბედოლათდებოდა, ერთიანად და მეორეც ჩვენს ნებაზე მოიგდო. წყეული იყოს ამისთანა სულგრძელობა და ამისთანა გარემოება, რომელიც ან ყმობას გვიქადის, ან სულის ამორთმევას და, ამ ორს საარჩევნოს გარდა, სხვა გზას არ აძლევს ადამიანსა.

ნუ გეგონებათ, ვითომც ეს სულთა და ხორცთა მხუთავი ძალ-ღონე ფულს დაფერილ კანონისაგან ჰქონ-

ᲤᲔᲚᲔᲢᲝᲜᲘ

ᲫᲕᲔᲚᲘ ᲓᲐ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ

ამ ზაფხულს პარიეში მეცნიერნი შეიკრიბნენ, ორიენტალისტები. საგანი ბეზმისა აღმოსავლეთის ქვეყნები იყო,—აღმოსავლეთის ერნი, მათი ცხოვრება, ჩვეულება, სარწმუნოება, მწერლობა, ისტორიული წარსული და ეხლანდელი მდგომარეობა. ბ-ნი ალექსანდრე ხახანაშვილი ამას წინად წერდა, მეც იქ ვიყავიო. ყოველ ქვეყნის შესახებ რამე ითქვა, ყოველ ერის შესახებ რამე საგულისხმო ცნობ[illegible]ფუყეს; ჩვენზე, ქართველებზე [illegible] ერნენ არავის დაუბრავს; [illegible] არც-კი ვისმეს სკოდნია, ვაუფალვარი ოდესმე დედამიწის ზურგზე, თუ არა; ორიოდე სიტყვა ვთქვი და ძალიანაც გაუკვირდათო.

დიდ! საქმე ეგრე გახლავთ. ორი ათასი წელიწადი ისტორიულის ცხოვრებით ვარსებობდით; ეხლა არც-კი ვინმემ იცის, ან საქართველო რა არის, ან ქართველნი ვინ არიან. საკვირველებაა, ᲦᲣᲗᲨᲐᲠᲘᲪᲐᲓ! უწინ საერთო ყურადღებს საგანნი ვიყავით, ეხლა ყველას დავვიწყებივართ. სპარსეთის, საბერძნეთის, რომის, არაბეთის, ბიზანტიის, ოსმალეთის—ყველა ამ ქვეყნის ისტორიაში ქართველებს თავისი ხაზი გიუტარებიათ, ცოტად თუ ბევრად მონაწილეობა მიუღიათ. ჰომეროსიდამ დაწყებული ძვირად თუ შეხვდებით მწერალს, განსაკუთრებით ისტორიკოსს, რომელსაც ან ჩვენს ქვეყანაზე სიტყვა არ ჰქონდეს ან ჩვენს ქვეყანაზე სიტყვა არ ჰქონდეს ჰამოგდებული, ან ჩვენ ერზე. სპარსეთის, ბიზანტიის, არაბეთის და ოსმალეთის ისტორიაში ხომ ისეთი ფილი გვიძევს, რომ მრავალი საგანი დარჩება ბნელი და გაუგებარი, თუ ჩვენი ისტორია არ მიიველიეს, მის შესწავლითა გზა არ გაინათეს.

სხვაც რომ არა იყოს-რა, საქართველო ერთი იმ ქვეყანათაგანია, სადაც ქრისტიანობის შუქი ბევრს სხვაზედ უწინ მოეფინა, ადამიანს სული გაუწმინდა, გრძნობა გაუსეტეა, მოაყვანთა სიყვარულისათვის გული გაადებინა. საქართველო ის ქვეყანაა, რომელიც ქრისტეს მოძღვრებისათვის თვით ᲯᲯᲐᲠᲘ ეცვა და მითი ფინა აზიაში წმიდა სარწმუნოების ნათელი არ გააკრობინა,—იქ ქრისტიანობა იხსნა.

ცოდვაა, ვინმემ ეჭვი მოიტანოს ამ ᲗᲐᲮᲐᲠᲘ ერის დიდ სულობაზე, დიდ ხნოვრობე ღონეზე. ეს დიდსულობა და ხნოვრობეი ერნენ ქართველობამ ისეთის სახსოვრებით დაამტკიცა, რომელნიც დიდებულ და ძლიერ ერთათვისაც სასახელო, სასიამოვნო იქნებოდა. მცხეთა, სიოინი, გელათი, ვარძია, მარტვილი, ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘᲡ ბაგრატის ტაძარი, ბიქვინტა, ალავერდი და სხვა მრავალი ეკლესია, ᲯᲯᲐᲮᲔᲗᲘᲡ, აკარაში, კავკასიის თოკᲗᲘᲗ დღემდის დარჩენილი, რას ამტკიცებენ, თუ არ იმას, რომ ქართველობას ისეთი თვისებანი დაპყოლია, რომელთაც საერთო კაცობრიობის ხასიათი ჰქონიათ; მის ძარღვში კეთილშობილი სისხლი მდგარა, მის სულს კაცობრიობის, მსოფლიო სიკეთისათვის უწუხნია, უშფოთვია. დიდი უსამართლობა იქნება, ვინმემ სთქვას, ქართველებს წილი არ უძევთ კაცობრიობის საუᲯᲯᲐᲠᲘᲗ. მრთელ აღმოსავლეთში იგი იყო ერთად ერთი დამოუკიდებელი ერი, რომელიც აზიის ყელში, კავკასიაში, გუშაგად ედგა ქრისტიანობას და კაცობრიობის განთლებისა და კულტურის მტერს აქვე უსუსტებდა ძარღვს. ვგონებ, მოწამს კიდეც, რომ ეგ ისეთი ღვაწლია კაცობრიობის წინაშე, რომ მეცნიერებას, მის საუკეთესო წარმომადგენელთ საქართველო არ უნდა დავიწყებოდათ, უყურადღებოდ არ უნდა დარჩენოდათ. „გურᲯᲘ“ ზარ-დამცემი სიტყვა იყო მტერთათვის: ზოგ აღმოსავლეთის სიმღერებში დღემდისაც გაისმის, ᲨᲝᲠᲔᲣᲚᲘ ზარის ხმასავით, ქართველთ ვიეკაკლობის სახელი.

წინა აზიის სავსებით შესᲬავლა, მისის წარსულის და თვით ეხლანდელის მისის ᲬᲣᲗᲨᲐᲠᲘᲪᲘᲡ მდგომარეობის ახსნა, გაგება შეუძლებელია, თუ საქართველოს ცხოვრება არ გითვალწინა კაცმა.

ეხლანდელი მდგომარეობა გამოოᲠᲙᲣᲒᲕᲔᲚᲘ დარჩენიმეთქი, ვამბობ: დიდ! ეხლანდელი მდგომარეობა, ეხლანდელი პოლიტიკური წყობილება-მეთქი.

საქართველომ მიჰმართა ერთ-მორწმუნე დიდებულ რუსეთს, დავიდალე, ძალა მსუსტობს, მტრები მძლეენ, ᲥᲠᲘᲡᲢᲘᲐᲜᲝᲑᲘᲡ ლამპარს ნუ გამაქრობინებ, მომეშველეო.

დადგა ეს საუკუნე, და საქართველომ მიიღო რუსეთის ქვეშევრდომობა, რუსეთის ტახტი საქართველოს ტახტად აღიარა და რუსეთის იმპერატორი თვის ბუნებრივ შესისხლხორცებულ მეფედ.

ამ დიდგან იწყება ახალი ხანა წინა აზიის სვე-ბედისა. ახალი გზა გაეხსნა რუსეთის გარეშე პოლიტიკას. საქართველოს ᲥᲐᲨᲕᲔᲯᲠᲛᲝᲑᲐ შუაგულ მოქცეულ კავკასიის მთიულ ხალხების დამორჩილება მოჰყვა. აქაც ქართველებმა პირველობა გასწიეს, რუსეთის ერთგულებისათვის არავითარს მსგეერპლს არ მოჰრიდებიან.

ამ სახით, სრულიად კავკასია შეიქნა რუსეთის განუყოფელ ნაწილად, და გეოგრაფიული დებულება მას საუკეთესო ფეხის მოსამგრებელ ალაგად, ბაზისად, ᲰᲮᲔᲚ, საიდგანაც წინა აზია ზედ მოქმედების წრეში ადვილი მოსაᲬᲘᲚᲔᲑᲘ. მართლაც-და, ერთ საუკუნესაც არ გაუვლია და ჩვენმა ბაირაღებმა ყარსის ციხეზე ფრიალი დაიწყო, სპარსეთ რუსეთის გავლენას დამეორჩილა, კასპიის იმიერ ქვეყნები შემოვიერთეთ და ამითი ინგლისის ერთ უდიდესს საბრძანებელს დავუახლოვდით.

ინგლისი რუსეთის დაუძინებელი მტერია, აზიაში მოწინააღმდეგე, მოპირდაპირე მტერᲗᲘ. მისთვის რუსეთის მეზობლობა ისე არსად არ არის საფრთხილო, საწყენი და სატკენი, როგორც ინდოეთში, სადაც ცოხე ᲨᲘᲜᲓᲘᲐᲜᲔᲑᲘ ტყდება ხოლმე. ინდოეთთან დაახლოვებამ რუსეთს განსაკუთრებული მნიშვნელობა დაუმკვიდრა, ხალხთა ურთიერთ ცხოვრებაში დიდი უპირატესობა მიანიჭა. ვინ მოსთვლის, ვინ ასწყაფს იმ ეკონომიურ სარგებლობას, რომელიც ამ პოლიტიკურ წარმატებამ უკვე მოუტანა ჩვენს სახელმწიფოს და მოუტანს კიდევ მერმინაᲗᲘ. ნუ თუ ეგეც კაცობრიობის წინაშე ღვაწლად არ ჩაითვლება? და ვერ-ᲗᲐᲡ, სადაც თურქმენთ, სარტებს, ყირგიზებს და თუნდუᲠᲑᲘ მრავალ დროს, გამჭრიახობას ანდოლეᲑᲘᲡ სწავლულები, ქართველები-კი მეცნიერების წრეს გარეთ დარჩენილან, ყურადღებას მოკლებულნი. ჩერკეზებს, ოსებს იცნობენ და ქართველებს არა. დიდი, დიდი უსამართლობა იქნება, ქართველებს ის მნიშვნელობა და პატივი მოაკლდეთ, რომელიც იმათ თავიანთ ხანგრძლივის ტანჯვაᲨᲘ ცხოვრებით დაუმსახურიათ! სხვას რა დავაყვედროთ, როცა ჩვენი სამშობლო რუსეთის მეცნიერებაც ეგრე იქცევა.

ვაი, რა გითხრა, მუხთალო სოფელო!

დაᲬᲔᲠᲘᲚᲘ მწერალი

დეს მინიკებული. ესეთი კანონი არა რჯულში არა სწერია, არა კანონმდებელს თავისს დღეში ფიქრადაც არ მოსვლია. ესეთი ძალ-ღონე ფულისა ან უწერელმა კანონმა შეჰქნა, რომელსაც ცხოვრებას ეძახიან და რომლის ძალ-მომრეობა თვით დაწერილ კანონზე უძლიერესია და უფრო თავში გამწყვეთ მოუღერკელად. ტამთა ცვლად და ეკონომიურ შინაგან და გარეგან ვითარების წინ სვლამ ისტორიაში ისე მოუმპარა ფულს ხელი, რომ ყველგან და ყოველ მხრივ ცხენის ძუის ბადე გაბა: გაინძრევით თუ არა, ამ ბადეში გაიხლართებით, როგორც ბუში აბლაბუდაში.

თუ კანონს აქ დანაშაული რამ მოუძღვის, მარტო „ის დანაშაული, რომ ამისთანა ძალ-მომრეობას ფულისას იწყნარებს და მეამელისა და ეპამელის შუა არ ჩასდგება ხოლმე, რომ ერთი მეორეს არ ანაგვრინოს, ერთი მეორეს არ ათელვინოს. თუ კანონი ბატონისა და ყმის შუა ნაგრია და ერთის ძალ-მომრეობა და მეორის ყმობა დასთრაუნა და გაკარნწყლა და მით ქვეყნის მდლობა სამართლიანად მოიხეკეა, რატომ აღარ უნდა ამოიღოს თავისი ძლევამოსილი ხმა იქ, საცა ბატონი ფულია და სხვა ყოველი მისი ყურ-მოჭრილი ყმა. ან მეამე და ან შიმშილით სული ამოირთვიო, ეს ისეთი შეუწყნარებელი მდგომარეობაა, რომ ამასთან აწ საუკუნოდ განსვენებული ბატონ-ყმობაც-კი მადლად ჩასთვლელია.

რა თქმა უნდა, ამ კანონისაკენ მიმართულს ღაღადებას ჩაგრულისას, ცუდ-ბაცაცა ბურტუზია ჩვენ დიდ ცოდვად ჩაგვიფლის ბეკითა და ნაღარითა: პოლიციის მოწვევა რეტ-როგრადების საქმეაო. აქაურ ბურტუზიის სუტ - ლიბერალური ავანჩავნი „Новое Обозрѣніе“ მოგვდგება და წრიპნის დაიწყებს: დახეო, დახეო, შემუსრეს დედა-ზარი ლიბერალობისა, პოლიციას იწვევენო. ჩვენ აქ ასეთი წრიპნისა წვიალი არ გვაკვირს: რაკი კუდზე ფეხს დაადგამთ, დაიწყალებს, მა რა ეშმაკია. ჩვენთვის საოცარი მარტო ის წინდაუზედავი კადნიერება და გამბედულობაა, რომელიც კაცს ნებას აძლევს ამისთანა ფეხ-მოკლე თვალთმაქცობა გასაღოს, გაანღიდოს ლიბერალობის სახელითა. განა საკვირველია, რომ ამისთანა სუტ-ლიბერალობა ჩვენებურ წვრილ-ფეხობაში მუშტარს ჰპოულობდეს და ჰპოულობს კიდეც? განა ცოტა ბრძენი ქვეყანაზე, რომელსაც ჭგონია, რომ თავი ქუდისათვის გაჩენილი და არა ქუდი თავისათვის?

ჩვენ ამ საგანს, რომელიც შეეხება სახელმწიფო მოქმედებას საეკონომიო ურთიერთობის სარბიელზედ, იქნება სხვა დროს დავუბრუნდეთ და შეძლებისაებრ უფრო ვრცლად მოვილაპარაკოთ. ეხლა კი დავკერდეთ ამ გზა და-გზად ხსენებულს და ეთქვთ, რომ ასეა თუ ისე, ოღორა-აშვებულმა ფარფაშობამ ფულისამ ისე გაჰბაწრა და შესთოკა ადამიანი ეხლანდელ დროში, რომ ვისაც უფულოობაში მოსწრო, იმისი გაფულოლანება თითქმის შეუძლებელი-ღაა პატიოსან შრომითა და გარჯითა, თუ ერთი უეცარი ბედი რამ არ მოეკლინა, მაგალითებრ, შადრევანი ნავთისა, ან ყლში ფული მართალ ფულად არ გაასაღა, ან შამპანურით სავსე ბოთლი ცარიელ ბოთლად არ შემოაპარა სპპაოს, ან ერთზე ორი სარგებელი არ აიღო გასესხებულ ფულში და სხვა ამისთანა ეკმთა საფერ საქმეში კოჭი ალიზედ არ დაუჯდა და სინიდისმა არ დაბრკოლა. თუ არ ამ გზებით, დღეს კაცმა, მარტომ და უფულომ, გაფულიანებაზე იმედი უნდა გადიწყვიტოს, რადგანაც მეტ-ფულიანი ნაკლებ-ფულიანს ყველგან სულსა ჰხდის, საცა კი მოსწრობს. ტუფილად კი არ არის ნათქვამი: ფული ფულთან მიდისო.

ჩვენ, ქართველები უფულონი ვართ და თუ ეგრეა, რაჰ-ღა უნდა გვიშველოს? საღდაა და რაში ღაა ხსნა? ჩვენი ღღევანდელი თავში საცემი საკითხი სწორედ ეს არის და სხვა არარა. ამას უნდა შეეალიოთ ყოველი ჩვენი სულიერი და ხორციელი ღონე და გზა ხსნისა როგორმე გავიგნოთ, გავითვალწინოთ.

ერთგვარნი სახსარნი იმისთანანი არიან, რომ ჩვენს საკუთარს თაოსნობასა, მხნეობასა და საქმის გაგებულად შეეხებაზე არიან დამოკიდებულნი. უნდა ვეცადნეთ, რომ რაც თვითეულურ ცალკე კაცისათვის მიუწდომელია, ის ერთიანის შეერთულ-შებოჭვილ ღონით ვიმოქმედოთ: თვითეულის ცალკე გროში ერთად შევაგროვოთ, ღონე ღონეს შევაკეცოთ, შრომა შრომას მივუყენოთ და ამ გზით ბევრნი ერთად შევებნეთ უდღერში ცხოვრების ავ-კარგიანობის საწველად, რომ ჩვენი ნაოფელი, ჩვენი ნაღიფი ჩვენვე გვრჩებოდეს, ჩვენვე გვრგებოდეს. ნუ დავიიწყებთ, რომ ჩვენ საქმე გვაქვს ჩარჩულ ფულთან, რომელიც ყოველ სხვა ფულზე უფრო ულონოა. ჩარჩული ფული ბუნებითად მხდალიგ, იმიტომ-რომ ქურდ-ბაცაცაა, იქა მკის, საცა არ უთქნია. იგი ქვეყანის ქონს აცლის და სამაგიროს არას ძღლეს, იგი გასამრჯელოს იქ იღებს, საცა არ ირჯება, იგი ჰსუქდება მით, რომ სხვას ამეწევებს, აპლეკებს, იგი თვითონ ოფსება და სხვას აცარიელებს. უფულო კაცი და უფულო ერთ მისი სამოვარია, მისი საცხოვრებელია, მაშასადამე, ჩვენის ულონობით არის იგი ძლიერი. ოღონდ ერთობით, ამბანაგობითა ჩვენ ღონე მოვიცეთ-და, ჩარჩული ფული თავისს საკუთარს ბედის-წერას გადაჰყვეს, თვითონ შესჭამს თავისს თავსა, საკუთარის გესლით მოიწამლება, როგორც ქვემძრომი მორიელი.

თუ ჩარჩული ფული (და სხვა ფული-კი ჩვენში არა ვხედავთ), დღეს ჩვენში ცალკე კაცს თავში სცემს, ბეგრს ერთად თავ-მოყრილს და ბაგეზედ შეკოსულს ძნელად თუ გაუძლიანდება, ძნელად თუ გაუსწორებს ომს, რომელს ეკონომიურს სარბიელზედაც გინდა შეხვდეს, იმიტომ რომ ჩარჩული ფული არა ჰქნნის სარჩო-საბადებელს და მარტო სთვლის თამასუქებს და სად ვის რა ასესესკეა. იგი ეკონომიურ წარმოებისათვის მკვდარია და, მაშასადამე, მკვდარია იმისთანა მოქმედებისთვის, რომელიც ერთად-ერთი სამართლიანი და მოიუწყვეტელი წყაროა გაღონიერებისა, გამდიდრებისა და თუნდ გაფუოლანებისაც, რაკი დღეს ფულია სიმდიდრედ აღიარებული.

მინამ ჩარჩულს, ქურდ-ბაცაცა ფულს გული თავისით ხისა აქვს და ამბარი კი, ქამთა ვითარების წყალობით, რკინისა, მასთან ერთ კიდეკ შესაძლებელია და სიმეფო, იმიტომ-რომ ომში გამძლეა მარტო გული რკინისა, თუნდ ამბარი ხისაც იყოს, და არა პირ-იქით. მინამ საქმე ხა, მოცდა და დაგვიანება მომაკვდინებელი ცოდვა იქნება ჩვენის მხრით. თუ ეხლავ არ ვეუშველთ თავს, ჩვენი საქმე წასულია. ამიტომაც ყოველსავე ეკონომიურ სარბიელზე საშრომს, საღვაწს, საწარმოებელს,— ვეკრობა და ალებ-მიცემობა იქნება, კეთება და მოყვანა რისამე, თუ სხვა ამ გვარი მექმეობა—ამხანაგური კრებული უნდა ავეუნინო, რაკი ცალ-ცალკე ამისათვის უღონონი ვართ. იმიდენად უნდა ერთად მოვგროვდეთ ღონით თუ ფულით, რამოდენადაც თვითეველი ცალკე საქმე რომელიმესმე წარმოებისა იკმარებს გასამარჯვებლად. თუ დღეს ცოტანი ბეგრა გვძლევენ და ვეჩაგვრენ, ეგ იმიტომ მოგვდის, რომ ცალ-ცალკე მოგვიხელეშენ ბოლმე და ცალკე კაცისათვის ეიდილი ფულთან, თუნდ ჩარჩული ფულიც იყოს, ძნელია. ამა ჩარჩს ყველგან, საითაც კი ხელს გაიწვდის, წინ კარკად შეკოლი ამხანაგობა, ან სხვა რამე კრებული დაგახვედროთ, ერთობით გაღონიერებული, და მაშინ იქნება ღმერთმა ჩვენ ენენაც მოიხედოს.

მთავრობის განკარგულებანი

—

გადაყვანილ იქმნა; გურამ სამეგრელოს საპატიოქო კანცელარიის მდივანი, ნაგიორნი სოკეტნაკი მკალობლილი—ფუფუ. სანოდის ქარდულ-ბისკამარეთის კანცტორის მდივნად.

ლინშეფელ იქმნა ტფილისის გუბერნიის და ზაქათალის ოლქის სახელმწიფო ქონებათა კამეკამის საქმის წარმოებლის თანაშემწის თანამდებობის დროებით აღმასრულებლად ამავე კამეკამის კანცელარიის მოხელე, კოლეგიასი რეგისტრატორი ალექსანდრ ელიზბარიშვილი-ბერიძე.

საპენსიოს ამბავი

—

გუშინ, საღამოს 7½ საათზედ, ერთი საზარელი ამბავი მოხდა ტფილისში. ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურობის წინამძღოლი, თავადი კონსტანტინე ივანეს ძე მუხრან-ბატონი ეტლითი მივიდა ტფილისის კრუფოკში, გოლოვინის პროსპექტზედ. ამ დროს იქ ელოდდა თურმე კერძო ვექილი პლიუშჩევსკი. როგორც ვიცით, კერძო ვექილმა პლიუშჩევსკიმ ამას წინად დავა დაუწყო ვითომ-და განსვენებულის თავად ივანე კონსტანტინეს ძის მუხრან-ბატონის მიერ ხელ-მოწერილი ვალდებულებით, ხოლო ეს ვალდებულების ქაღალდი თავადმა ი. კ. მუხრან-ბატონმა ყალბად აღიარა და ამიტომ საქმე ბრალმდებელს გარდაეცა სისხლის სამართლის წესით განსახილველად.

თავად კონსტანტინე ივანეს ძის მუხრან-ბატონის ეტლიდგან ჩამოსვლისთანავე კერძო ვექილი პლიუშჩევსკი მიუხდა ხანჯლით. თავადმა მუხრან-ბატონმა ხელში ტერილი ჯოხი მიიშველია და ამითი მცირედღის ხანს იგერიებდა ხანჯალს, ხოლო შემდეგ ჯოხს ანება თავი და ორივე ხელი მიიშველა, რის გამოც ხელები დაჭრილი აქვს რამდენგზისგ.

ერთი პატარა ჭრილობა სახეზედაც აქვს თავ. მუხრან-ბატონს. ბოლოს ხანჯლით რომ ვერა გაუწყვეტიარა და შეშინებია კიდეც, ხალხი ყურადღებას მაქცევსო, ამოუღია რევოლვერი და პირდაპირ უსროლია ამ დროს ხანჯლის ასაკიდნენ ცალ მხრეს მიბრუნებულ მუხრან-ბატონისათვის. ტყვია თავ. მუხრან-ბატონს მოხვედრილი აქვს პატარა მუცელში, მარჯვენა მხარეს და, როგორც ექიმები ამბობენ, შიგნეულობა სრულიად არა აქვს დაშავებული.

რევოლვერის სროლისათანავე პლიუშჩევსკი გაქცეულა ქუჩისაკენ, აქ პოლიციელი წამოსწრობია, პლიუშჩევსკი დასხლტომია პოლიციელს ხელიდგან, იგივე რევოლვერი უკრავს თავისათვის შუბლში და იქავე დაცემულა შუა ქუჩაზედ, ალადგამს რევვე სული გაუნთხევია. ხალხი შეკრებილა და გამძვინვარებულნი მისკენ ვეშინან უკვე უსულო გვამს ბორკილ-მომქმედისას, ასე რომ პოლიციელებს რის წვალებით შეუმაგრებიათ და გვამი პლიუშჩევსკისა მაშინვე მიხეილის საავადმყოფოში წაუღიათ.

ხანჯალი, რომლითაც დაჭრილია თავ. მუხრან-ბატონი, 12 გოჯის სიგრძე იქმნება, საკმაოდ პრტყელია, ხოლო რევოლვერი სმიტისა და ვესსონის სისტემისაა, ხუთ-ლულიანი. ხუთივე ტყვიით გატენილი ყოფილა, ასე რომ პლიუშჩევსკის მზოლოდ ორის სროლი მოუსწრია, სამი ისევ დაუცლელი, მთელი ამოიღეს რევოლვერიდგან.

თავ. მუხრან-ბატონი მაშინვე მიიყვანეს თავისს საკუთარს სახლში, ლორის-მელიქოვის ქუჩაზედ, სადაც ექიმებმა ხელის ჭრილობანი გაუკერეს და შეუხვიეს, ხოლო ტყვია, რომელიც ჭრილობაშივე აქვს ჩარჩენილი და, როგორც სჩანს, ღრმად არ უნდა იყდეს, ჯერ არ ამოუღიათ, რადგან ავადმყოფი სუსტად არის. ამ სისუსტის მიუხედავად, ავადმყოფი კარგად ჰგრძნობს თავს.

დაჭრილის სანახავად დიდ-ძალი ხალხი მოაწყვა, სხვათა შორის, ბრძანებლებიდგნენ მისი იმპერატორებისი უმაღლესობა დიდი თავადი ნიკოლოოზ მიხეილის ძე, მთავარ-მარშალები თავადი გ. ს. გოლიცინი, ტფილისის გუბერნატორი თ. ა. ბიკოვი, ტფილისის ოლქის სასამართლოს პრალმდებელი ბ-ნი ოტტო ტ მრავალნი წარჩინებულნი და აგრეთვე თავად ახნაურობის წარმომადგენელნი. გამოძიებას მაშინვე შეუდგა პირველ მომრიგებელ-სასამართლოს ნაწილის გამომძიებელი ბ-ნი გერასიმენკო.

როგორც ხმა დადის, პლიუშჩევსკის რამდენიმე დღე უთვალთვალებია თავ. მუხრან-ბატონისათვის. შაბათს, 19 დეკემბერს, მაგალითებრ, მთელი საღამოს ამის კარებს ახლო მახლო ფუვლია, გუშინ, ნაშუადღევის 2 საათზედ, კიდევ „კავკასის“ სასტუმროში უკითხავს, რომ არ მოსულაო. თავადი კონსტანტინე ივანეს ძე რამდენ-ჯერმე გაუფრთხილებიათ, რაკი შეუნიშნავთ ეს გარემოება, მაგრამ ამას ყურადღება არ მიუქცევია.

ახალი ამბავი

—

∴ ჩვენს პატივცემულს მწერალს ა. ნ. ფურცელაძეს დაუწერია ახალი პოემა „ცისკარა“. ეს პოემა გუშინწინ, 19 დეკემბერს, მოისმინეს ბ-ნ ფურცელაძის სადგომში შეკრებილნი რამდენმამე განათლებულმა ყმაწვილმა კაცმა და ქალმა, რომელთა შორის ჩვენის ზოგიერთ ჟურნალ-გაზეთების წარმომადგენელნიც ერიენენ. პოემის კითხვამ თითქმის სამ საათს გასტანა, ამ ვვარად იგი საკმაოდ ვრცელია და აწერილია შიგ თავ-გამოდგებული ბრძოლა ქართველებისა მაჰმადიანთა წინააღმდეგ, ქართველთა გმირის მზე-ბაბუკის მოკვლა და მისის ცოლის ცისკარის მიერ შურის ძიება. პოემა იქ დამსწრეთ დიდად მოეწონათ.

∴ ქალაქის გამგეობისა, საფინანსო კომისიისა და ხმოსან ტეხნიკოსთა შეერთებულ კრების მიერ, ხმოსანთა გ. გ. ევანგულოვის თანადასწრებით, განხილულ იქმნა საქმე ქალაქის ქუჩებისა და მოედნების უკეთესად შენახვისა. კრებამ დადასტურა: 1) ქალაქში თავისის ხარჯით იასოროს ქუჩების მოკირწყლა; 2) შეკეთება უკვე მოკირწყლულ ქუჩებისა და აგრეთვე დაწყებული ნაგებისა და თოვლისაგან დაეცალოს თვით სახლის პატრონებს. რაც შეეხება ქუჩების მორწყვას, კრებამ ჯერ ვერაფერი გადაწყვიტა, რადგანაც ქალაქის წყლის მილი ძლიერ ცოტა წყალს იძლევა. ეს გარდაწყვეტილება უნდა წარედგინოს ქალაქის საბჭოს განსახილველად. ხმოსანი გ. გ. ევანგულოვი ამ ვარდაწყვეტილებას არ დაეთანხმა და თვისი საკუთარი აზრი განაცხადა. მან სთქვა, ქალაქის გამგეობის გარდაწყვეტილებას ყოველთვის არ აასრულებენ სახლის პატრონები და ეს აუსრულებლობა გამოიწვევს ჩივილსა და სახლის პატრონების დაჯარიმებას. ამიტომ მე იმ აზრისა ვარ: 1) დაეცალოს სახლის პატრონებს ქუჩის დასაწყვიდად იყოლიონ მუშები, დიდის სახლის პატრონმა თითო მუშა, ხოლო პატარა სახლებს პატრონებმა ორმა სამმა—ერთი მუშა. 2) ნაგვის გადაყრა იასოროს თვით ქალაქის გამგეობამ და ამ საქმისათვის სახლის პატრონებს დაიწერო რა გარდასახადი. 3) ქუჩების მოკირწყვლა იასოროს ქალაქის გამგეობამ. ამ საქმისათვის გადადებულ იქმნას უფრო მეტი ფული და შემდეგ გადაჰხდეს სახლის პატრონებს. 4) ქალაქმაც იასოროს ქუჩების შეკეთება, ვიდრე სახლის პატრონებს ამისათვის გარდასახადს დაიწერდეს. 5) ქალაქმაც იასოროს უფრო უკეთესად მოკირწყვლა უკვე მოკირწყლულ ქუჩებისა, ხოლო შეკეთებაკი ისევ სახლის პატრონებს დაეკალოს. 6) ქუჩების მორწყვის საქმე კი ისევ ისე დარჩეს, რადგანაც საკმაოდ წყალი არა გვაქვსო. დასასრულ გ. გ. ევანგულო

ხე-ფენილს ერთის მხრივ ხის მოაჯირი გაუკეთეთ, რომ ხალხი ხე-ფენილზე ვეღარ შესდგესო.

∴ კავკასიის მთავარ მართველის თავ. გოლიცინის განკარგულებისამებრ, კავკასიის სტიპენდიონტებად ჩარიცხულ იქმნენ: ხარკოვის უნივერსიტეტის სამკურნალო ფაკულტეტის სტუდენტი ვარლამ მოსეშვილი და მოსკოვის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის სტუდენტი გორგი თარხან-მოურავი.

∴ 28 დეკემბრიდან ავქალის სასაღილოს შენობაში დაიწყებენ ქართულ სახალხო წარმოდგენების მართვას.

∴ ტფილისის გუბერნატორმა ბნ-მა მიკოფმა უკანონოდ იცნო მოქალაქეთა გამგეობის დეპუტატების არჩევანი და წინადადება მისცა, რომ ხელ-ახლად იქმნას დანიშნული როგორც დეპუტატებისა, ისე მოურავის არჩევანიო. არჩევანის ხელ-მძღვანელობა საგანგებო საქმეთა მოხელის თავ. ბებუთოფს მიენდო, რომელმაც დეპუტატების არჩევანი ნაწილ-ნაწილ უნდა მოახდინოს, რისთვისაც ქალაქი 10 ნაწილად უნდა იქმნას გაყოფილი.

∴ გუბერნატორის საგანგებო საქმეთა მოხელემ თავ. ბებუთოფმა ბ-ნს გუბერნატორს მოხსენება წარუდგინა ზოგიერთი ხელოსანთა საჩივრის შესახებ, რომელნიც ხელოსანთა მოურავს სერობიანცს უკანონო მოქმედებასა სდებენ ბრალდ და რომელის გამოძიება გამორკვეულიც მინდობილი ჰქონდა ბ-ნს ბებუთოფს. გამოძიებამ მართლა ბ-ნის სერობიანცის უკანონო მოქმედება გამოარკვია და ისიც აღმოაჩინა, რომ სერობიანცს ხელოსნობის მოწმობის მიცემის დროს 3 მან. მაგიერ 25 მან. ურთმევია.

∴ ხვალ, 22 დეკემბერს, ქალაქის საბჭოს კრებაზედ განხილული იქმნება, სხვათა შორის, შემდეგი საგნები: ქალაქის მოურავის თანამდებობის აღმასრულებელის წინადადება საუნივერსიტეტო თანხის შესახებ; გამგეობის მოხსენება ავლობარში ცეცხლის საქრობ რაზმის განყოფილების დაარსების შესახებ. ამავე კრებაზედ უნდა იყოს არჩევანები გამგეობის ერთის წევრისა, ბ-ნ ხოსროეფის ნაცვლად.

∴ 23 დეკემბერს ტფილისის ქალაქში საკრედიტო საზოგადოების შენობაში დანიშნული საჯარო ვაჭრობა ამ საზოგადოებაში დაგირავებულ ქალაქის მამულებისა.

∴ ქალ[illegible]ულელი ღამის თავ-შუასფარი [illegible] ნაწილში ვარაკლოვის ქუჩაზედ მომავალს კვირას იქმნება დაარსებული.

∴ დღეს, 21 დეკემბერს, ნაშუადღევის $12^1/_2$ საათზედ, წერილი აქტი უნდა იყოს ტფილისის რკინის გზის ექვს-კლასიან სასწავლებელში.

∴ დღის სიამოვნებით აღვნიშნავთ, რომ ტფილისის გუბერნატორმა უკვე დაამტკიცა „ბარხანის მომხმარებელი საზოგადოების" წესდება.

∴ ნოემბრის თვის განმავლობაში დუშეთში 10 ბავშვი გამხდარა ავად წითელით, ხოლო ქალაქ ახალციხეში 15 ნოემბრიდან 8 დეკემბრამდე —20 ბავშვი.

∴ ქუთაისიდან გვთხოვენ გამოვცხადოთ შემდეგი: ამ წლის სექტემბერს, როცა ქუთაისში სამრევლო სკოლების მასწავლებელთა კრება იყო, სხვათა შორის, ზოგიერთმა მასწავლებელმა კერძო სხდომაზედ წარმოსთქვა სურვილი, რომ ფრიად სასარგებლო იქნებოდა შეგვედგინა საერთიერთო დამმარებელი საზოგადოება მთელს ქუთაისის გუბერნიის მასწავლებელთაგანო. ამ კერძო კრებამ კიდეც ამოირჩია ხუთი კაცი და დაავალა, რომ წესდება შეედგინათ ასეთის საზოგადოებისა. კომისიამ უკვე შეადგინა ეს წესდება და სთხოვს ბ-ნ მასწავლებელთ, ვინც კი ისურვებს ამ წესდების მოსმენას და ხსენებულს საზოგადოებაში მოწაწილეობის მიღებას, მობრძანდენ ქ. ქუთაისში მოსვლითა 1898 წლის იანვრის სამს. ამ დროს იქნება ეს წესდება წაკითხული და, თუ რაიმე ცვლილებაა საჭირო, იგიცა და უკანასკნელი რედაქციაც ამ წესდებისა მაშინ მოხდებაო.

∴ გაზ. „ახ. მიმ." სწერს, რომ ტფილისში განზრახულ პოლიტეხნიკუმის საქმეს „ტფილისის საბრანაბაც" აღუთქვა დამმარებაო. ამ რამდენშე წლის წინად, როდესაც ლაპარაკი აღიძრა ტფილისში უნივერსიტეტისა, ან რომელისამე უმაღლეს სასწავლებლის დაარსებ'ის შესახებ, „საბრანის" წევრთა საერთო კრებამ მოისურვა ამ საქმის დამმარება და დაადგინა წელიწადში ერთის მანეთით მეტი საწევრო ფული გარდავიხადოთ ხოლმე და როდესაც ამ ვვარად შეგროვებული ფული 10,000 მან. შესდგება, მაშინ ეს თანხა ახალ უმაღლესს სასწავლებელს მოვახმაროთო. ამ დადგენილების თანხმად მამასახლისთა საბჭო წევრებს, რიცხვით 670—650, მუდამ წელს მანეთით მეტს ირთმევდა და ეს ფული გგრიდ წოდებულს „სამოსწავლო ფონდს" ემატებოდა. ამ ჟამად ეს თანხა 6,143 მან. შესდგა, რომელიც საკომერციო ბანკში ინახება. თუ ამ თანხას ამ წლის 650 მან. მიუმატეთ, მაშინ 6,793 მან. იქმნება. ამას ისიც უნდა დავძინოთო, რომ ტფილისის ერთმა მემამულემ ანდერძის წერილი დასწერა, რომელშიაც ნათქვამია, რომ თუ ტფილისში პოლიტეხნიკუმი დაარსდება, ჩემი სახლი, რომელიც სოლოლაკშია და 3,000 მანეთამდის შემოსავალს მაძლევს, პოლიტეხნიკუმისთვის შემწირავსო.

∴ „Черн. Вѣст."-ში დაბეჭდილი შემდეგი ამბავი. 15 დეკემბერს აზოვის საზოგადოების გემი „ნო

Digitized by Google

თანხა გადაიდოს იმ სასოფლო-სამეურნეო კურსების მომართვა-მოწყობისათვის, რომელიც დაარსებულია სიერო სასწავლებლთა მასწავლებლებისთვისო.

— ახალის საგამოერო წესდების შემუშავე? ამ დღეებში დამთავრდა და ინვაარში ზესფერ დაწესებულებათ დაეგზავნებათ თავიანთის აზრის გამოსათქმელად. ამ ახალის წესდების ძალით მეტად გაადვილდება თურმე საადამერო დაწესებულებათა საქმეების წარმოება.

— განზრახვა აქვთ 1899 წ. მთამადნის მწარმოებელთა საერთაშორაოს კრება გაჰმართონ ქ. ხარკოვში. ამ ახრით რუსეთის მთა-მადნის მაწარმოებელთ უმადლესს მთავრობის წანაშე.

— რუსეთს რკინის გზების წარმომადგენელთა კრებამ, სხვათა შორის რკინის გზის უმადლესს მმართველობის ზოგიერთ თანამდებობის გაუქმების შესახები საქმე განიხილა თურმე და მოიღო პარაკა იმის შესახებ, რომ საერო რკინის გზების დაბალ მოხელეთ მეტი ჯამაგირი მიეცეთ და სამუშაო დროც შეუმცირდეთო.

— ქ. სმოლენსკის სასაფლაოზედ შემდეგი საყურადღებო ამბავი მოახდარა. სასაფლაოზედ, სადაც ერთის საფლავს ქვეს მოზეცებული ამოსაკლიდამდე და აწმარედ სტარიდან, ეუბად ეტლი გამოჩნდა და შეჩერდა საფლავის შორიახლოს. ეტლიდგან გადმოსტა ლამაზად მორთულ-მოკაზმული ქალი, მიეიდა სწორედ იმ საფლავთან, რომელსაც მოზეცი ამოსაკლიდამდე და დაეკა მუხლის თავებზედ. მოხეცმა შეჰხედა, დაიკივლა და უკრნთამლად დაეშვა თურმე მიწაზედ. ქალსაც გული შეეფლინდა. აღმოჩნდა, რომ მამა და შვილი მეფლილსა და ფდილის საფლავმა შეაბეჭერა ერთმანეთს. 12 წლის წინად ამ ქალმა თავი დაანება თურმე დედ-მამას, ვიღაც ფმაწვილს კაცს გაჰყვა ხაზგარ-გარეთ და დედ-მამის უნებართად ჯვარი დაიწერა. ქალი დაქორწილდა და დიდ-ძალი ქონება დარჩა თურმე ქმრისაგან. ქალმა რამდენჯერმე წერილი მოსწერა დედ-მამას და შერიგება სთხოვა, მაგრამ მოხუცებულები არ ურიგდებოდნენ. ამ მოულოდნელმა შეხვედრამ-კი შეარიგა მამა და შვილი.

უცხოეთი

კრეტი. ჩვენმა მკითხველებმა უკვე იციან, რომ კრეტის გენერალ-გუბერნატორის თანამდებობაზედ ამ უკანასკნელ დროს ჩერნოგორიის თავარის ბიძაშვილი ბეკო პეტროვიჩის კანდიდატური წამოაყენეს. როგორც „Frank. Zeit.“ იუწყება, სახელმწიფოებმა თანხმობა გინაცხადეს, მაგრამ ჩერნოგორიის მთავარი წინააღეგდა იმათ სურვილს. მთავარს უთქვამს თურმე, რომ ბეკო პეტროვიჩი ამ თანამდებობისათვის სრულიად შეუფერებელია და ამიტომ იმის გუბერნატორად დანიშვნა ყოველად შეუფერებელიაო. პეტროვიჩი სუსტის ხასიათის და მოუბრეზელი კაცია. ის რომ გუბერნატორად დანიშნონ, ჩერნოგორიის ყველი სასაკილოდ აიგდებს. თუ სახელმწიფოებმა არ დაიშალეს და მაინ ც მოისურვეს ბეკო პეტროვიჩის გენერალ-გუბერნატორად დანიშვნა, თვით პეტროვიჩს ვაიძულებ, რომ უარი განაცხადოს მაგ თანამდებობაზედაო. იმავე გაზეთის სტატეაით, რუსეთმა, საფრანგეთმა და ინგლისმა კრიტის გენერალ-გუბერნატორის თანამდებობაზედ პორტას თავად მავროკორდატოს კანდიდატურა წარუდგინეს. თავადი მავროკორდატო საბერძნეთის ელჩი კონსტანტინეპოლეში.

—

ისპანია. როგორც უკანასკნელად მოსულის ამბებიდგანა სჩანს, კუნძულ უუბაში ხელ-ახლად დაიწყება სისხლის ღვრა და ხალხის ყლეტა. ჩვენ მკითხველებს უთუოდ ეხსომებთან, რომ ისპანიის მთავრობამ გადაიყენა უუბის ძველი მთავარ-სარდალი გენერალი ვეილერი, რომელსაც ცეცხლითა და მახვილით უნდოდა უუბაში მშვიდობიანობის დამყარება, და დანიშნა მარშალი ბლანკო. ბლანკომ მთავლა კარგად წაიყვანა საქმე და კუნძულში თვით-მართველობის შემოღება მოიწადინა. მაგრამ „გაზეთებმა ამბავი მოიტანეს, რომ მეამბოხეთ ბლანკოს აღიუტანტი პოლკოვნიკი როტეი მოჰკლესო. ამ ამბავმა ისპნელი მოიქმა-მოთქმა გამოიწვია ისპანიაში. ისპანის მინისტრ პრეზიდენტმა საგანტამ მისწერა მარშალს ბლანკოს, რომ მეამბოხეებთან ყოველგვარი მოლაპარაკება მოსსპეთ და ომი განაახლეთო.

—

ოსმალეთი. გაზ. „Neve Freie Presse“ იუწყება, რომ არაბეთში დიდი არეულობა არისო. არეულობა მოიმდარა ბაშთსა, შატოელარაბსა, კოეფტსა, ელ-ხაზასა და ელ-კატფსა. ოსმალები ამტკიცებენ, რომ ეს ამბოხება ინგლისელებმა მოახდინეს, რომ სამიაერო გადაუხადონ ოსმალებს, რომელნიც ინდოეთის მაჰმადიანებს აკეზებენ ინგლისის წინააღმდეგო.

ნაწყვეტი

რას აკაკუნებ, კოსალავ,
ხეებს უტეხის ტყისასა,
დადეკ, შენ ფიცარს ვერ გასთელ,
მაღლს გეფიცები დვთისასა!
ნაგავში სმენენ ქიანი,
ეხსენ ხეს ხელ-ოსნისასა,
„ვისაც მოუკლავს, ის მოჰკლავს
ნაღირსა შავის მთისასა“.

დ. მაჩხანელი

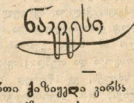

ერთი ქაზაფიდი ვარსს ჭაფიდლობდა და ალბეკეკ არ იფიდა. ამ დროს თაკვანა მეზობელი ბალახს დანახავს და დაეკითხეს:

— ბალახავ, მიდი, კიტო, ერთი, თუ იცი, ვარი მაფიდანეო.

— მა რაკა ვიცი-ეე, ვარკაბში არა ვარ ბაზფიდიო, ეგასუხა ბალახმ.

ეუროპალ-ბაზეთებიდგან

(ამოკრებილი ამბები)

მეცნიერებმა გამოიკვლიეს, რომ ადამიანის თვალი ისეა გამართული, როგორც ფოტოგრაფიის მანქანაო. საფრანგეთის მწერალი ეოფეს კლარეში ერთს თავისს მოთხრობაში სწერს, რომ ერთის მოკლულის კაცის თვალში ნათლად დაუნახავთ მკვლელის ხელის სურათიო. მეტი არ იქმნება ამიტომ ჩვენს მეთხზველებს გავახსენოთ, რა ზარისაა მეცნიერება ამ საქმის შესახებ. 1869 წელს ამერიკის ერთს ეკერნალში დაბეჭდილი იყო შემდეგი: „ფოტოგრაფია ამერიდგან სამსახურს გაუწევს სამართალს; თურმე შესაძლებელი ყოფილა მოკლულის კაცის თვალში დაენახოთ მკვლელის სურათი“.

ამ ამბავს დიდი ყურადღება მიაქციეს მეცნიერებმა. ერთს მეცნიერს ბერლინზედ დარნეს ერთის მოკლულის ბავშვის თვალში უნახავს სურათი ადამიანის ხელისა. ჰეიდერბერგის პროფესორმა კიენემ თავი მიახლა თეთრს კურდღელს, ოთახში შეიტანა, ჯერ ერთი თვალი აუბინა და მერე მეორე. ერთის დღის შემდეგ თვალის კაკლები ჩაეწყო შაბ-ბანსნილ წყალში და თვალის კაკლებზედ აშკარად გამოჩნდა ფანერის სურათი. ეგეი არ არის, რომ მეცნიერება დაწერილეიი გამოიკვლევს, შესაძლებელია, თუ არა მოკლულის კაცის თვალის კაკლზე მაზრასა აღიბეჭდოს მკვლელის სურათი და თუ ეს შესაძლებელი იქმნება, სამართალს ფიდი იარაღი ექმნება ხელში, რომ ჯერ ერთი მკვლელი აღმოაჩინოს და მერე დანაშაულიც დაუმტკიცოს.

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა საგაზეთოსაგან).

19 დეკემბერი

პარიზი. პანამის საქმე. სასამართლომ გადასწყვიტა: გადასდოს ერთის თვით იმის გარჩევა, დამნაშავეა თუ არა ნაკე, რომელიც ამ ტამდე აქ არ იმყოფება.

ბუდაპეშტი. წარმომადგენელთა პალატა. კამათი დარიგბით მორიგების შესახებ ჯერ არ დასრულებულა, რადგანაც ოპოზიციის რამდენსამე ორატორს ჯერ კიდევ თავისი აზრი არ გამოუთქვამთ.

კონსტანტინეპოლი. პორტამ განუცხადა ელჩებს, კრიტის მეკიხოვნეთა 4,500 ჯარის კაცის ნაცვლად, როდესაც მათ სამსახურის ვადა გაუვათ, ახლებს გაავზავნიო, მაგრამ ელჩებმა უარ-ჰყვეს ეს განცხადება ვითარცა ნაადრევი.

ის ამბავი, ვითომ პორტამ თანხმობა განაცხადა, რომ კრიტის გენერალ-გუბერნატორად მავროკორდატო იქმნეს დანიშნულიო, არა მართლდება. იმის დანიშვნა მოითხოვეს ინგლისმა, რუსეთმა და საფრანგეთმა. სულთანმა მოხეელე გაუგზავნა მავროკორდატოს და შეეთვალა, რომ თვით საბერძნეთმა განაცხადოს თქვენს დანიშვნის სურვილია. რადგანაც სახელმწიფოთა სურვილი დღესაც არ არის დაკმაყოფილებული, ელჩებმა გაუგზავნეს პორტას ნოტა, რომელშიაც პასუხსა თხოოულობენ. საგანგებო კონფერენციის მოლაპარაკების დაწყება ამის გამო შეჩერდა.

ვენა. გამოქვეყნებულ იქმნა მე-14 მუხლის ძალით გამოკვემული იმპერატორის ბრძანება, რომელითაც დროებით მორიგებას ენიჭება კანონის ძალა ერთის წლის ვადით. ვენგრიისთვის საპარლამენტო აქრ მოითხოვა ასეთის განკარგულების გაკეთება და იქ აწ არსებული წესი უწონდელებრივ დასტოვეს ძალაში.

20 დეკემბერი

პეტერბურგი. გამოქვეყნებულ იქმნა: უმადლესი ბრძანება უმართველეს სენატის მიმართ იმის შესახებ, რომ ეანდარმთა შეფის თანაშემწეს მინისტრის ამხანაგის უფლებანი მიეცეს, რომ დაესწრას ხოლმე, შინაგან საქმეთა მინისტრის ნაცვლად, სახელმწიფო საბჭოს, მინისტრთა კომიტეტსა და უმართველეს სენატის კრებებს ეანდარმთა კორპუსის საქმეთა განხილვის დროს; უმადლესი ბრძანება მოროკაში რუსეთის საელჩოს დარსების შესახებ; უმადლესი ბრძანება იმის შესახებ, რომ კოკანის ხანად ნამყოფის შვილებს ხუდიათ-ხან.სეიდ მუხამედ ამინ-ბეგსა და სეიდ-მუხამედ-ინბი-ბეგს შვილებითურთ ეპოძათ რუსეთის იმპერიის თავადობა.

ძაბირი. საფრანგეთის საექსპედიციო რაზმებმა ფაშოდეტ ფაშოდეტ; ადგილობრივნი მკვიდრნი ისმაც ამბობენ, რომ ფრანგები საჩქაროდ დიდის ნილოსისაკენ დაეშვენენ. ამ ითა ხსნინ სამხედრო ფრეებში მოთქმა-მოთქმასა და ობაუოშაში ინგლისელების სამხედრო მოქმედების განაბლებას.

ბერლინი. ჯავშნანი გემი „Kaiserin Augusta“ კიაო-ჩაუში მოვიდა.

კალკუტა. სერ ჩენრი ჰაველოკ ალლანი, პალატის წევრი, ირლანდიის სამეფო რაზმის პოლკოვნიკი, ალი-მუშჩიდიდგან, სადაც იმის ბინა იყო, ცხენი სასეირნოდ წავიდა და მას შემდეგ დაიკარგა; ცხენი მკვდარი იპოვნეს. ჭფეკრობენ, რომ ალლანი მოკლულია, ან აფრიდიეს მიერ ტყვედ არის წაყვანილიო.

ლონდონი. ოფიციალური. გენერალს ჰაველოკ ალლანს აფრიდიები დაეცენენ და მოჰკლეს. იმის დაჭრილ-დაკუნული ლეში იპოვნეს და ბეშაურში გადაიტანენ.

„ივერიის“ ფოსტა

საბადნო ოფლები. ივ. ბ—ძეს. თქვენ მიერ გამოგზავნილი ორი ნაწყვეტი არ დაიბეჭდება.

ზაბამაძს. თქვენს უკანასკნელს წერილს ჩვენგან დამოუოდებელ მიზეზთა გამო ვერა ვეტმდეგთ, თქვენი თარგმანი ჯერ არ გავგაზინჯავეს.

ძ. ბ—მი. ივ. ძ—მიძს. გვეკითხებითო, შინ არაგეისპირელის თხზულებანი ნობათია „ცნობის ფურცლისა“, თუ რედაქციას მარტო გამოცემის უფლება შეეფერეა და უსასყიდლოდ არ დაურიგებს ხელის მომწერელებსო. არ ვიცით, ეგ გარემოება ჩვენც ვერ გამოვარკვიეთ განცხადებიდგან. ისეე გირჩევთ, თვით „ცნობის ფურცლის“ რედაქციას მიმართოთ და იგი უკეთესია ეგრისინი.

განცხადებანი

გამეკობა ტფილისის სათავადაზნაურო საადგილ-მამულო ბანკისა

ამითი აცხადებს, რომ 29 **დეკემბერს 1897 წელს,** ბანკის საგზაფნი ფრეიელინის ქუჩაზედ, ქართველთ თავად აზნაურთა სახლში **მოხდება მეორედ და უკანასკნელად საჯარო ვაჭრობა,** ვაჭრობის განუმეორებლად, ქვემოდ დასახელებულნი **ბაეეფებისა,** რომელნიც 8,10 და 12 დეკემბერს, ამა 1897 წელს მიმდგარ ვაჭრობის დროს გაუსყიდეელი დარჩნენ.

ქალაქის მამულები:

ვაზბარეულის დავით კარაპეტის ძისა და მანსაანოდ: სოფიო არუთინის ასულისა, ეკატერინე აკაკაღატაკის ასულისა და ასტეიკ კარაპეტის ასულისა: სამ სართულიანი სახლი სარდეთი, სამ სართულიანი ფლიგელი, ერთ სართულიანი შენობა და სარაია, მიწა ზომით 604 $^1/_2$ ოთხ კ. საე., ანუ რამდენიც აღმოჩნდება ტფილისის მე-8 ნაწ. რიგისა, პანასეევიჩისა და სუროფ-კარაპეტის ქუჩებზედ. თავნი ვალი 28127 მან. 54 კ. შესაკუნებელი გარდასახადი 1194 მან. 19 კ., სულ 29321 მან. 73 კ.

მ. ბაგანისა სიმონ ივანეს ძისა: ორი ორსართულიანი სახლი, რომელთა შორის ერთი სარდაფიანია, მიწა ზომით 55 ოთხ კ. საე. ანუ რამდენიც აღმოჩნდება. ქ. ტფილისის მე-8 ნაწ. რიგის ქუჩ. თავნი ვალი 5538 მან. 31 კ., შესავ. გარდ. 111 მან. 96 კ., სულ 5650 მან. 27 კ.

სარჭასოგანისა ალექსანდრე სარქისის ძისა: ორ სართულიანი სახლი მეზონინით, მიწა ზომით 31 ოთხ კ. საე. ქ. ტფილისის მე-7 ნაწ., მეორე ერმოლოვის ქუჩ. თავნი ვალი 1024 მან. 47 კ., შესავ. გარდ. 42 მან. 15 კ., სულ 1066 მან. 62 კაპ.

ალბადოვისა ალექსანდრე კონსტანტინეს ძისა (შეძენელი საჯარო ვაჭრობით თავ. ნიკოლოოზ ალექსანდრეს ძის თუმანოვის მიერ) ერთ სართულიანი სახლი, ორი ერთსართულიანი ფლიგელი სარაიითა, მიწა ზომით 162 ოთხ. კ. საე ქ. ქუთაისში. თავნი ვალი 3752 მან. 84 კ. შესავს. გარდ. 146 მან. 28 კ. სულ 3899 მან. 12 კ.

ქ-ლანთარაკოვის დავით კარაპეტის ძისა: ორსართულიანი სახლი, მიწა ზომით 321 ოთხ კ. საე., ანუ რამდენიც აღმოჩნდება. ქუთაისში, ივანოვის ქუჩაზედ. თავნი ვალი 1912 მან. 64 კ. შესავს. გარდ. 89 მან. 02 კ., სულ 2001 მან. 66 კ.

ტუფოიანის ანდრია გიორგის ძისა (შეძენელი საჯარო ვაჭრობით ანდრია გიორგის ძის ამირალოვიისაგან): ერთსართულიანი სახლი, მიწა ზომით 174 ოთხ კ. საე. ქ. გორში, თავნი ვალი 1117 მან. 24 კ., შესავსებელი გარდ. 49 მან. 96 კ., სულ 1167 მან. 20 კ.

სოფლის მამული.

კუჩაროვისა ევგენეი ალექსანდეს ასულისა: ვენახი, მიწა ზომით 2 დეს. 1820 ოთხ კ. საე. ტფილისის გუბ. და მაზ. თოხლიაურის აგარაკში თავნი ვალი 1100 მან., შესავს. გარდ. 181 მან. 22 კ. სულ 1281 მან. 22 კაპ.

(1—ნ.—1)

გამგეობა ტფილისის სათავად-აზნაურო საადგილ მამულო ბანკისა

ამით აცხადებს, რომ 29 დეკემბერს ბანკის წესდების მე-14-§-ის თანახმად, იმავე ბანკის წესდების მიერ დადებული გარდასახადის შეტანლობისა გამო, დანიშნულია საჯარო კენჭრობით გასესყიდვად კეკტერნე დგიკოთის ასულის სმარნოვის უძრავი ქონება, რომელიც შესდგება სახნავისა, სამოვარისა სამოსახლო, სანაბრონი ადგილებისა, ბაღისა და ტყისაგან, მიწა ზომით 257 დეს. 1981 ოთხ. საე., ანუ რამდენიც აღმოჩნდება ტფილისის გუბ., გორის მაზრაში, აგარაკებსა წედანსა და ხიდანოსკენ.

ვაჭრობის გადადება მაშინ შეიძლება, თუ ბანკის კეთენილი გადასახადი შეტანილი იქმნება.

(1—ნ.—1)

Дозволено цензурою. Тифлисъ 20-го Декабря 1897 г. ტაბეჭდა ბ. მარხანისა და ამხანაგობისა. რედაქტორ-გამომცემელი ილია ჭავჭავაძე.